

KULTUR I UPPLAND

No 14

2012

Detta nummer

Det är fascinerande att besöka Dannemora gruvor, att se ner i de djupa mörka gruvhålen och att föreställa sig det hårda liv som en gång rådde med hundratals män, kvinnor och barn som klättrade ner på stegar i schakten för att utföra sina tunga arbetsuppgifter i mörker, kyla och fukt. Den välkända gruvan med dess högklassiga malm lockade till många celebra besök, bl.a. av storfursten Alexander från Ryssland.

Österbybruk är en av många välbevarade bruksmiljöer i Uppland med en väl genomtänkt plan för samhället med herrgård, brukskapell, park, stallar, orangeri och arbetarbostäder. Här bodde man, arbetade hårt, fick utbildning och social omsorg och deltog också ibland i glada fester. Idag kan man njuta av friden i den vackra och harmoniska miljön men man erinras också om den snabba förbättringen av människors levnadsvillkor under det senaste seklet.

Adolf Törneros älskade sin mor och högaktade sin far. Han skrev emellertid att ”Fars stora fel var, att han var upplänning. Dock var han ibland de bästa upplänningar jag känt, emedan han alltid strävade efter att vara något bättre än upplänning.” Även om Törneros trivdes bäst i Sörmland så vistades han i Uppsala under terminerna – han var under 1820- och 30-talen lärare i latin och så småningom professor i ämnet. Efter läsårets slit gav han sig med häst och vagn ut på vägarna och skildrade i sina brev det svenska sommarlandskapet. Några skildringar berör Uppland. Bl. a. beskriver han ett besök i Österby.

Herrgården i Österbybruk sedd från parken

Dannemora gruvor

Dannemora gruvor, med medeltida anor, var Sveriges viktigaste järnmalmförekomst fram till slutet av 1800-talet. Malmen hade så hög kvalitet att den var känd även utomlands, i övriga Europa. Arbetsvillkoren var hårda och skilde sig avsevärt från de betydligt bättre villkoren i det närbelägna Österbybruk. Driften pågick ända till början av 1990-talet då gruvan lades ner. Sedan några år tillbaka har dock driften upptagits på nytt.

Gruvdrift i mer än 500 år

Fynd av smältgropar och lämningar efter masugnar berättar om att verksamheten började redan på 1400-talet. Ett säkert belegg för malmbrytning utgör ett dokument från år 1481 enligt vilket Sten Sture d ä och rikens råd till ärkebiskop Jakob Ulfsson överlät en fjärdedel av det silverberg i Films socken, som enligt dokumentet upptäckts några år tidigare. Silvermalm bröts härefter en kort tid.

Klocktornet i Dannemora

På 1500-talet lät Gustav Vasa påbörja brytning av järnmalm i Dannemora. Österby gård hörde då till Örbyhus som ägdes av Vasaätten. Vid mitten av århundradet bildade Gustav Vasa tillsammans med några tyska intressenter ett bolag med uppgift att bedriva gruvbrytningen. Till en början smältes malmen i en äldre hytta vid Dannemora samt i nyanlagda hyttor i Österby och Vattholma. Kungen lät bygga

en smedja intill hyttan i Österby för att kunna tillverka smidbart järn.

År 1723 kom en gruvstadga som stadfäste brukens äganderätt till gruvorna. Malmen i Dannemora var av hög kvalitet och kom som mest att försörja upp till ett trettiotal bruk, samtliga uppländska och några norrländska bruk. Gruvdriften pågick ända till år 1992 då ägaren Svenskt Stål AB, SSAB, lade ner verksamheten till följd av bristande lönsamhet.

Hög kvalitet på järnet

Viktiga villkor var uppfyllda i Dannemora för en lyckosam gruvdrift; här fanns gott om sjöar och vattendrag som gav kraft, stora skogsområden som gav ved till kolning och rikligt med malm. Gruvorna är lokaliserade till tre områden: Södra, Mellersta och Norra fälten. Inom gruvområdet finns ett 80-tal dagbrott. Storrymningen, som är ca 200 m lång, är det största dagbrottet. Malmen innehåller upp till hälften järn. Den är nästan fri från fosfor och innehåller endast en obetydlig mängd svavel. Järnet innehåller kalk och har hög manganhalt vilket underlättar bearbetningen respektive gör slutprodukten seg och hård. Detta var viktiga förutsättningar för det uppländska järnets höga kvalitet och innebar att dannemorajärnet blev en efterfrågad råvara utomlands, bl.a den främsta råvaran i Sheffield och Birmingham.

Från början bröts malmen genom att berget upphettades varefter det kylde av med vatten, s.k. tillmakning. Under första hälften av 1700-talet övergick man till krutsprängning. Under andra hälften av 1800-talet började man använda dynamit vilket innebar att brytning kunde ske under jord. På 1720-talet installerades Sveriges första ångmaskin intill gruvan för att ge kraft till pumparna som länsade vatten från gruvan.

Hårda arbetsvillkor

På 1700-talet fanns det ett 60-tal och på 1800-talet ca 400 arbetare i gruvan. Det var kallt, fuktigt och mörkt i dagbrott och gångar och man hade facklor för att se att arbeta fram till 1800-talet då de ersattes av olje- eller gaslampor. Det bullrade ständigt av alla hammare. Man tog sig ner i schakten via höga stegar som stod på avsätserna; det kunde nog hända att man halkade på de hala stegpinnarna och föll ned i schaktet. Alla familjemedlemmar arbetade i gruvan; männen borrhade, kvinnorna lastade malmen och barnen sorterade. Det berättas att kvinnorna utnyttjade tiden väl genom att ta till stickningen vid färd ner i gruvan i de tömda tunnorna. Man sprängde på kvällen så att dammolnen hann lägga sig till morgonen när arbetet återupptogs i gryningen.

De anställda bodde i enkla hus om ca 20 m², ofta med många barn. Lönen utbetalades in natura och till en liten del i kontanta medel. De usla arbetsförhållandena ledde till att arbetarrörelsen startade tidigare här än i Österbybruk. Under nödåren i slutet av 1860-talet strejkade man för högre löner i tre veckor; resultatet blev dock att gruvchefen sänkte lönerna i stället! Pensionen var blygsam. Det var således här-

da arbetsvillkor, till skillnad från arbetskraften på Österbybruk som hade en bättre situation.

Under 1700-talet började byn Söderskogen att utvecklas nordväst om Dannemora. Här byggdes s.k. ”gruvdrängstorp” för gruvarbetarna och deras familjer. Ännu finns den välbevarade byn kvar. Vintertid tog sig arbetare från byn över den isbelagda gruvsjön till gruvan och sommartid via båt men när isen varken bar eller brast fick man gå den långa vägen runt sjön.

Celebra besök

Den välkända gruvan blev ett lockande turistmål. Det var många gäster från när och fjärran som besökte Dannemora gruvor och Österbybruk. År 1838 kom den ryske storfursten Alexander i sällskap med ryska furstar, prinsar, grevar och baroner och beledsagad av Sveriges kronprins Oscar jämte grevarna Piper och Sparre på besök. Vägen till gruvorna var kantad med granris. Jungfrugruvan, smyckad med granris och syrener, besöktes. På botten av gruvan stod en orkester och en kör sjöng nationalsången, en folksång och en psalm. Den imponerade storfursten låg på knä vid gruvans kant och bad om repris på folksången. Det berättas också att när

kung Oscar II och drottning Sofia besökte gruvan sänktes kungen ner i gruvan i en tunna klädd med blå sammet.

... och gruvdriften fortsätter

Under drygt 500 år har totalt 4 miljoner ton järnmalm brutits. Denna mängd utgör dock endast en mindre del av förekomsten; det finns 31 miljoner ton kvar att bryta. Dannemora Mineral AB, ett nytt gruvbolag, har nu påbörjat fortsatt gruvdrift.

Kristina Berglund

Litteratur och källor

Broschyrer utgivna av Upplands vallonbruk. Isaksson, Olov, *Vallonbruk i Uppland*, 1995. Isaksson, Olov, *Vallonbruksminnen*, Viborg, Danmark 1998. *Vägvisare till kulturen i Uppsala län*, utgiven av Länsstyrelsen i Uppsala län, Upplandsmuséet och Upplands Fornminnesförening samt Uppsala läns landsting, Uppsala 1979. Åkermark, Christina, *Livet på ett vallonbruk, Tre berättelser från Österbybruk*, Danderyd 2010. Åkermark, Christina, muntlig visning.

Österbybruk

Österbybruk är en välbevarad bruksmiljö med många vackra byggnader från 1700- och 1800-talen. Man kan föreställa sig det liv och den rörelse som rådde här när bruket var livsmiljön för många hundra människor. Här finns också världens enda helt kompletta vallonsmedja från 1600-talet.

Sveriges näst största järnbruk

Redan på 1400-talet fanns gården Österby som tillhörde Örbyhus gods. Eftersom Örbyhus tillhörde Vasaätten kom gården att lyda under denna ätt. Gustav Vasa lät bygga upp bruket där malm från Dannemora gruvor skulle bearbetas. Bruket kom senare att drivas för kronans räkning med tillverkning av krigsmaterial.

Från 1621 omvandlas bruket från kronobruk till arrendebbruk. Bruket utarrenderades 1626 till Willem de Besche och Louis de Geer. De Geer blev ensam arrendator 1633 efter Besches död. År 1643 inköptes Österby jämte Gimo och Leufsta av Louis de Geer varefter Österby utvecklades till Sveriges största järnbruk näst efter Leufsta.

Rysshärjningarna drabbade de uppländska vallonbruken hårt, men Österby skonades. År 1758 övertogs bruket av Claes Grill, direktör för Ostindiska kompaniet, och hans halvbror Johan Abraham Grill. Efter Claes Grills död 1767 ägdes bruket av änkefru Grill, dottern Anna Johanna Peill och farbrodern Johan Abraham Grill. Efter Anna Johanna Peills död 1801 såldes bruket på offentlig auktion varvid bruket köptes av änkan efter Claes Grills son Adolf Ulrik, Anna Johanna Grill. Strax därefter, 1802, sålde hon hälften av bruket till sin systerson Pehr Adolph Tamm. Efter mosterns död delades arvet upp mellan arvingarna på ett sätt som innebar att systersonen fick rätten att förvalta bruket. Han blev ensam ägare till bruket 1821. Hans arvingar bildade Österbybruks AB 1876. Bolaget slogs samman med Gimo Bruks AB 1916. År 1926 övertogs driften av Fagersta AB. Under 1920- och 30-talen bodde konstnären Bruno Liljefors i herrgården. Han hade sin ateljé i det f.d. brygg-huset. Idag ägs herrgården och vallonsmedjan av Bruno Liljeforsstiftelsen.

Bruksgatan i Österby

Vallonerna

Det var ont om de skickliga yrkesmän som behövdes på bruken på 1600-talet. Därför värvades vallonerna, från dåvarande Vallonien, med löften om resa, bostad och arbete i Sverige och dessutom betalad återresa om smeden eller hans familj inte skulle trivas i det främmande landet. Vallonerna bildade enklaver där de fortsatte att tala sin franska och bekände sig till kalvinismen. Brukskyrkan fick en avskalad kalvinistisk prägel. Kännetecknande för kalvinismen var måttfullhet, välgörenhet och god utbildning. Jämställdhet mellan könen eftersträvades vilket bl.a. kom till uttryck genom att flickor skulle ha samma rätt till utbildning som pojkar.

Välplanerad vacker bruksmiljö

Liksom andra bruksmiljöer har Österbybruk en vacker och tydlig plan vars grund lades på 1600-talet. Herrgården med park och orangeri på ena sidan dammen och på dess andra

sida brukskontoret, klockstapeln och bruksgator kantade av arbetarbostäder.

Herrgårdens huvudbyggnad ritades av murmästaren Elias Kessler men fullbordades av Erik Palmstedt och uppfördes omkring 1770. Takkupolen, också ritad av arkitekten Erik Palmstedt, är av senare datum. Herrgårdens flyglar är äldre, från 1730-talet. De har båda säteritak. Den västra flygeln är brukskapell. Den östra flygeln byggdes som bostad för bruksarrendatorn Antoine de Geer. Det var under hans tid på 1700-talet som herrgårdslivet på Österbybruk tog sin början.

Orangeriet i Österbybruk

Trädgården med spegeldamm och alléer är utformad av arkitekten Carl Hårleman. I trädgårdens södra del finns ett monument i gjutjärn som Pehr Adolph Tamm lät resa år 1836 över sin moster Anna Johanna Grill. Medaljongen med mosterns ansikte i profil utfördes av Johan Tobias Sergel.

Familjen Grill var stora konstsamlare och byggde upp en stor samling, Österbysamlingen. Här ingick bl.a. Alexander Roslins "Damen med slöjan", som numera finns på Nationalmuseum.

Den välbevarade vallonsmedjan utformades slutgiltigt på 1700-talet men har äldre anor. Intill smedjan ligger kolhuset och utrymmen där smederna övernattade – de arbetade och sov i fyratimmarspass.

Social omsorg

Bruksmiljöerna fungerade som fullständiga små samhällen med den service som behövdes. Brukspatronerna tog väl hand om sina anställda. I Österbybruk fanns skola, tillgång

till barnmorska, sjukvård, äldreomsorg och veterinär till djuren. I brukshandeln kunde allehanda för svenskar exotiska varor inhandlas som russin, kryddor, tyger, band mm. Man handlade på krita och i slutet av månaden drogs utgifterna av från lönen.

Grillska vapnet på herrgårdens sydfasad

På 1840-talet bodde över 500 personer på bruket i 129 hushåll. Varje arbetarfamilj fick disponera en bostad med kök och kammare samt uthus, kryddgård och ängar. Man hade vanligen kor, får och en gris. Korna stod i en gemensam ladugård och i skogen hade hushållen lotter där man odlade foder. Förutom lön i kontanta medel erhöll arbetarna också varor in natura. Läkarvård och medicin var gratis.

Livet var dock inte bara arbete. Till midsommar bjöds det till fest. Midsommarstången kläddes med liljekonvalj. I lövhyddor serverades sill, bröd och snaps. Detta gällde dock bara männen. Kvinnorna samlades i stället till kaffekalas i finrummet.

Kristina Berglund

Litteratur och källor

Broschyrer utgivna av Upplands vallonbruk.

Isaksson, Olov, *Vallonbruk i Uppland*, 1995.

Isaksson, Olov, *Vallonbruksminnen*, Viborg, Danmark 1998.

Vägvisare till kulturen i Uppsala län, utgiven av Länsstyrelsen i Uppsala län, Upplandsmuséet och Upplands Fornminnesförening samt Uppsala läns landsting, Uppsala 1979.

Åkermark, Christina, *Livet på ett vallonbruk, Tre berättelser från Österbybruk*, Danderyd 2010.

Åkermark, Christina, muntlig visning.

Brevskrivaren Adolf Törneros

Det tidiga 1800-talets Uppsala var de litterära salongernas tid. Här höll Malla Silfverstolpe och makarna Geijer sina hem öppna för den vidsträckt vänskapskrets. Man musicerade, diskuterade litteratur och umgicks förtroligt och informellt. I denna krets rörde sig en välklädd gänglig fågelliknande gestalt, unkarlen Adolf Törneros. Till sina vänner kunde han fly från sitt bokbelamrade och illa städade hyresrum nära Domkyrkan. Men det var under ferierna som han verkligen levde upp. Då besökte han sina vänner på herrgårdarna och det är intryck från de resorna som inspirerade hans många brev.

Livsloppet

Törneros föddes i Eskilstuna på julafton 1794. Fadern Per Törneros dog redan då Adolf var 9 år gammal och han måste tidigt hjälpa till med försörjningen. Han kom därför att

verka som informator i olika herrgårdshem. Det var också till dem som han som gäst, ja nästan som barn i huset, kom att återvända under sina ferier.

Sedan följde många år i Uppsala. Han blev student 1812 och tog sin kandidatexamen fem år senare. 1819 blev han docent i latin. Så försörjde han sig under lång tid genom att ge privatlektioner. 1827 fick han en adjunktstjänst vid universitetet. Efter att ha vikarierat på en professur i estetik blev han 1832 professor i latin. Den professuren upprätthöll han fram till sin död 1839.

Arbetsmyran

Törneros var känd för att hålla eleganta föreläsningar. De var visserligen stackatobetonade, men de var innehållsrika, intressanta och de framfördes med stor energi. Det var emellertid inte föreläsningarna som tog hans mesta tid, utan det ständiga rättandet av studenternas latinuppsatser och examensprov. Här satt han långa vinterdagar i dåligt ljus och läste studenternas erbarmliga latintexter. För att fånga dagsljuset så mycket som möjligt hade han t o m tagit bort innerfönstren. Men var det kallt hemma så var det också ofta kallt under föreläsningarna. Föreläsningssalen var oelad och professorn talade iförd vargskinnspäls.

Adolf Törneros. Oljemålning från 1830-talet. Okänd mästare

Undervisningsbördan var stor. Ändå deltog han i ett arbetskrävande pedagogiskt experiment, nämligen Uppsala Lyceum som startade höstterminen 1827. Skolans idé var att lägga huvudvikten vid latin, grekiska, matematik och historia. Eleverna skulle inte mekaniskt pränta in kunskaper utan i stället lära sig att aktivt använda sina kunskaper och utvecklas till mogna individer. Programmet innebar en stark tonvikt vid de klassiska språken, eftersom de ansågs av Törneros ge en bättre förutsättning än de moderna att utveckla elevernas analytiska förmåga.

Törneros gjorde alltså en betydande pedagogisk insats och han hade mycket goda kunskaper i latin. Däremot räckte inte tiden riktigt till för egen forskning.

Mammas lydige son

Törneros förblev ogift under hela sitt liv. Att så blev fallet

berodde inte på att han skulle vara oattraktiv. Han var en trevlig sällskapsmänniska, musikalisk och med en stilla humor. Snarare var det fråga om en slags skygghet och oförmåga att engagera sig i det motsatta könet. Han var en utpräglad vanemänniska som föredrog ett liv i sedan länge invanda hjulspår. Atterbom berättar att Törneros t ex inte kunde förmå sig till att avskeda sin odugliga städerska. Törneros hade några svärmerier, men det stannade snarare vid tanken på en kyss än vid dess förverkligande. Var någon kvinna intresserad drog han sig hastigt undan. En gång anförtrodde han dock en vän att han ångrade att han inte friat. Han fick då svaret att ”Hur skall du någonsin kunna gifta dig? Du har ju aldrig gjort det förut.”

Det fanns dock en kvinna som betydde mycket för honom, nämligen modern Margareta Kristina. Hon hade två små hus nära kyrkan i Eskilstuna. Det ena bodde hon i, det andra vistades sonen i under sina många besök. Han skrev ofta till henne och hade svårt att uthärda tanken att hon så småningom skulle gå bort. Barndomshemmet blev en fast punkt i hans liv. När hon dog tog också resandet slut.

Med häst och vagn

Under ferierna bytte Törneros ut slitet i Uppsala mot vistelsen hos sina många vänner på landet. Det gällde då att ha ett korrekt utfärdat inrikespass som ibland under stor tidsspilan kontrollerades av nitiska tjänstemän. Före järnvägen och bilen var det dessutom inte helt enkelt att resa. Det fanns visserligen ångbåtsförbindelser i form av hjulångare på Mälaren, men på land var det häst och vagn som gällde. Man hyrde transport från skjutshåll till skjutshåll. Farten var ungefär som om man gick, men från den upphöjda positionen på vagnen hade man god utsikt över landskapet. Ibland var vädret illasinnat och det var inte alltid som man under en sufflett kunde skydda sig mot regnet. Men var vädret vackert var upplevelsen så mycket starkare. Vi får tänka oss en tillvaro utan trafikbrus och avgasångor där man kunde höra fågelsången och vindens sus i träden och känna alla dofterna från markerna, särskilt när det nyss hade regnat. Landskapet var också relativt oförstört, men fattigdomen var stor hos många.

Eftersom man inte kunde färdas så många mil per dag gällde det att övernatta på värdshus eller i bondstugor. Maten var inte den bästa alla gånger och logiet kunde vara både si och så. Om sin och sin elevs Axel Löwen övernattnings i Österby i juni 1822 skriver Törneros följande: ”Omsider anlände vi till Österby kl 12 nattetid, inkvarterades efter mycket omak i ett trångt hybble, blevo magert undfägnade och på olidliga fuktiga sängar sökte efter vila, men funno ingen, helst vägglössen konverserade ivrigt med Axel, och lopporna med mig.” Vistelsen blev dock inte helt misslyckad eftersom brukspatronen Tamm bjöd dem på middag dagen därpå.

Lata dagar på Sjösa och Ånga

Flera somrar tillbringade han veckor på familjen Löwens slott Sjösa och deras lantställe Ånga i Sörmland. En sen kväll i juli 1824 satt han ensam i sin kammare: ”Jag gladde mig innerligt åt att vara ensam, och dock omgiven av andra vakande varelser. Trasten slog i alarna vid ån, och med sitt enformiga slag räknade han fram sekunderna såsom ett skogens levande natur; Augusta [Axels syster] satt vid sitt fönster i rummet bredvid och läste, och jag lyssnade efter, huru bladen i boken prasslande vändes av den goda flickans fingrar. Omärkligt skred midnattsrodnaden åt öster, och morgonen avlöste i tysthet aftonen på vakten.”

Jul på Ekhamn

Under julen var tiden i allmänhet för knapp för att hälsa på modern i Eskilstuna eller någon av vännerna i Sörmland. Då kunde han emellertid räkna med att vara en gärna sedd gäst hos sin elev Fredrik Ulfsparré på herrgården Ekhamn nära Skokloster. Om julen 1824 skrev han: "Här är själva välbehagligheten och freden. Urvädret stryker väl, vilt sopande fram över sjön från Alsikes flacka gården, och östtanvindar suga sig vinande in genom de något gistna blyfönstren i Ulfsparrés skumma kammare; – men lugn och varm sitter jag själv i soffan, betydligt friskare än i morse, då jag lämnade Uppsala. [...] I alla vråar luktar jul, d. v. s. kanel och saffran, och dessa underliga lukter framtrolla ur min levnads bakgrund dunkla minnen."

Den egna trista kammaren var inte något alternativ när Törneros inte hade möjlighet att fira jul på Ekhamn. Men resa skulle han även om resan blev kort. Julen 1827 packade han in sina förnödenheter i en kappsäck samt beställde skjuts och avreste till den 5 minuter bort belägna tryckarsocieteten. Där förklarade han för vännen Ramström att han inte var "sinnad att icke utan flera dagars välplägning bära ut julen."

Ekhamn i form af en vördig Matrone pysslar om Törneros.

Ekhamn i form av en vördig matrona pysslar om Törneros. Teckning av Fredrik Ulfsparré från september 1832.

Brevvännerna

Det var en tid före telefonen då kontakten mellan släktingar och vänner som bodde på olika håll i landet skedde per brev. För Törneros del var det inte fråga om korta meddelanden utan ofta långa, välformulerade, intressanta och reflekterande beskrivningar av landskap, människor och händelser. Törneros brev kom i stor utsträckning att bevaras

men oftast har vi inte tillgång till dem han fick från sina brevvänner. Han skrev regelbundet till sin mor. En annan särskilt under de tidiga åren viktig brevvän var officeren Melcher Falkenberg i Skåne. De hade antagligen träffats på Sjösa 1822. Brevet till denne var präglade av en mycket varm vänskap med formuleringar som måste betraktas med utgångspunkt från den vänskapskult som hörde tiden till.

Den sista tiden

Moderns död 1836 och Geijers avfall från konservatismen 1838 rubbade båda på olika sätt Törneros värld. För Geijers del var övergången till liberalismen också kopplad till en omvärdering och nedtoning av de klassiska språkens betydelse, något som tog Törneros hårt. Törneros var också sliten av för mycket arbete när han i slutet av 1838 drabbades av tyfus. Han avled 44 år gammal den 20 januari 1839. Törneros är begravd på Uppsala gamla kyrkogård.

Claes-Henric Siven

Litteratur

Törneros brev har getts ut vid ett antal tillfällen. Den första moderna utgåvan redigerades av Johan Landquist och gavs ut 1925 på Albert Bonniers förlag. Den innehåller en fin inledning där Törneros liv och verk skildras. De flesta citaten i artikeln samt de båda bilderna kommer från den. Svenska Vitterhetssamfundet gav under åren 1952-60 med Nils Afzelius som redaktör ut den fullständigaste utgåvan av Törneros brev och dagböcker. År 1961 gav Svenska Akademien ut Sigrid Siwertz levnadsbeskrivning av Adolf Törneros på Norstedts förlag. Ett urval av resebrev har 2009 getts ut av Svenska Akademien under redaktion av Jonas Ellerström. Den innehåller en inläggande inledning av Per Wästberg.

Tidningen Kultur i Uppland

Uppland har en rik och varierad kulturhistoria. Avsikten med denna elektroniska tidning är att spegla den uppländska kulturen. Artiklarna kommer ofta men inte alltid att referera till en viss plats. Tidningen kommer alltså att kunna vara underlag för utflykter i Uppland. Många av artiklarna är också ett resultat av sådana utflykter.

Redaktion

Kristina Berglund och Claes-Henric Siven
Tel: 08-758 95 97 Mobil: 070-529 95 97
E-post: kristina.berglund.ark<kanelbulle>comhem.se